

Melkveehouder bespaart op soja

'Je kunt er bijna niet omheen'

Melkveehouder Fransiska Knol heeft een passie voor koeien, voeding en fokkerij.

Ondernemen | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

Eiwit bijkopen is duur. Daarom had melkveehouder Fransiska Knol wel oren naar een nieuw product van Speerstra Feed Ingredients waarmee ze met minder eiwit toe kan. "We besparen ruim zeven-duizend euro per jaar."

Fransiska Knol runt samen met haar ouders Aalt en Jeannette een bedrijf met 180 melkkoeken, 52 hectare grasland en 21 hectare mais in het Overijsselse Vinkenbuurt. Met het oog op voortzetting van het bedrijf gingen ze vier jaar geleden een maatschap aan. De koeien worden nu nog gemolken in een 2x8 visgraatmelkstal, maar als het meezit, melken ze eind dit jaar in een 36-stands melkcarrousel. De fundering is al gestort. "Alleen het ijzerwerk moet er nog in", zegt vader Aalt. De bedoeling is om de koeien in twee groepen te huisvesten. Alle melkgevendes koeien langer dan 100 dagen in lactatie komen dan bij elkaar.

Stalbouw

De bouw van een nieuwe melkveestal is in 2012 voltooid. Hierin staan nu nog de droge koeien en pinken. "Geen ideale indeling,

maar zodra de nieuwe melkstal erin zit, is het de bedoeling om het jongvee, de pinken en droge koeien bij elkaar in de oude stal te huisvesten en gaat het melkvee naar de nieuwe stal", legt Fransiska uit.

De nieuwe stal is gekoppeld aan de oude stal. Daarin zijn de kalveren gehuisvest. Voorheen werd het jongvee, door het groeien van de melkveestapel, in de buurt opgefokt, maar sinds de nieuwe stal in gebruik is genomen, houden ze de jongveeopfok in eigen beheer. "Ik insemineer het vee zelf en dan is dat handiger. Je hebt meer toezicht en je kunt toch-tigheid beter bijhouden", zegt Fransiska.

Jongvee

Op het bedrijf worden alle vaarskalveren aangehouden. Ze krijgen melk via een drinkautomaat. Ondanks de besparing van tijd en arbeid, denken ze eraan om de automaat van

de hand te doen. "Alle kalveren drinken met dezelfde speen. Het risico op besmetting, met bijvoorbeeld het Rota-Coronavirus, is hierdoor hoog", legt Fransiska uit.

De kalveren verblijven tot vier maanden in een strohok. Daarna verhuizen ze naar de jongveeafdeling met roosters. "Door de roosters nat te spuiten, vermijden we dat ze hierop gaan liggen", vertelt Aalt.

Productie

De zwartbonte veestapel staat jaarrond op stal. Met een vast rantsoen houden de melkveehouders de melkproductie op peil. Op dit moment worden 180 koeien gemolken die een gemiddelde productie laten zien van zo'n 9500 liter met 4,28 procent vet en 3,45 procent eiwit. Het melkveerantsoen is samengesteld uit kuil, mais, bestendig soja en tarwegistconcentraat. Tot 100 dagen in lactatie krijgen de koeien brok in de krachtvoerauto-maat. In de nabije toekomst willen ze naar een totaal gemengd rantsoen. De krachtvoerboxen gaan dan weg. "Dan komt er meer rust in de stal."

Kruidenmengsel

Nieuwe aanvulling op het rantsoen is het kruidenmengsel Topmelk ProtiSpar. Het product is ontwikkeld in Frankrijk en wordt door

Deutsche Vilomix Tierernährung in Duitsland geproduceerd. Topmelk ProtiSpar is een fyto-geen product. De combinatie van etherische oliën zorgt ervoor dat de eiwitafbrekende bacteriën in de pens worden geremd. Hierdoor wordt een deel van het aanwezige voer-eiwit in de pens bestendiger en komt er meer eiwit beschikbaar voor de dunne darm. "Gevolg is dat je minder eiwit hoeft te voeren, wat resulteert in een directe besparing op eiwit in het rantsoen", vertelt Jan Speerstra, van Speerstra Feed Ingredients, importeur van het product in de Benelux. Volgens hem ondersteunt het product de gezondheid en wordt de koe ontlast. "Bovendien vermindert de ammoniakemissie, wat het milieu ten goede komt." Speerstra laat weten dat het door Duitse boeren al veelvuldig wordt ingezet. "Daar is het product al anderhalf jaar op de markt."

Nauwkeurig

In de werktuigenberging van de familie Knol staat een pallet vol Topmelk ProtiSpar. De zakken, volledig bedrukt met de Friese vlag, vallen van verre al op. "Je kunt er bijna niet omheen", zegt Fransiska lachend. Ze voert de koeien 100 gram per koe per dag. Voordat het de mengvoerwagen ingaat, wordt het nauwkeurig afgewogen. "Het gaat om slechts enkele emmers. Om verstuiwen te voorkomen, is voorzichtigheid geboden", waarschuwt Fransiska.

Praktijkonderzoek

Het bedrijf van de familie Knol is een van tien bedrijven waarop door twee studenten van de CAH Dronten een voederproef is uitgevoerd met Topmelk ProtiSpar. In totaal is het product aan 1145 koeien van november tot januari gevoerd. Hierbij is gekeken naar mogelijke invloeden op de prestaties (melkproductie en

-samenstelling) aan de hand van de gegevens van de melkleveranties. Het praktijkonderzoek leverde een saldoverbetering op van gemiddeld 50 cent per koe per dag. Dit is berekend op basis van een stijging van de melkvetproductie met 0,05 kg, een gestegen eiwitproductie van 0,03 kg, een toegenomen melkproductie van 1,2 liter en een besparing van 0,15 cent op de voerkosten. Het ureumgehalte in de melk zakte in de proef met gemiddeld 1 punt.

Ervaring

Volgens de studenten zouden melkveehouders met Topmelk ProtiSpar probleemloos 500 gram soja of 700 gram raap per dier per dag uit het rantsoen kunnen halen. Fransiska had daar wel oren naar en voerde met ingang van november de rantsoenwijziging door. "Soja is buitengewoon duur. Boeren zijn huiverig om minder eiwit te voeren, omdat ze bang zijn dat het ten koste gaat van de productie. Ik had er wel vertrouwen in." Maar toen de kilo soja die ze voerden werd gehalveerd, zakten de koeien in melkproductie. "Dat kwam omdat wij bestendig soja voeren. Daarvan komt minder in de pens vrij. Daarom hebben wij toch weer iets meer soja toegevoegd. We kunnen maximaal 400 gram besparen, zonder dat het ten koste gaat van de productie."

Geen twijfels

De kosten van Topmelk ProtiSpar bedragen 13 cent per dier per dag. "Bestendig soja kost ruim vijftig euro per 100 kilo. Aan de hand van de rekening die wij laatst ontvingen, hebben we berekend dat we met Topmelk ProtiSpar zo'n 7200 euro per jaar besparen. Bovendien zijn de koeien consistent op de mest." Volgens Speerstra is dat te verklaren doordat er geen overdaad aan eiwit wordt afgebro-

ken. "Er ontstaat een stabielere pensfermentatie", legt hij uit.

Fransiska laat weten dat ze Topmelk ProtiSpar een poosje uit het rantsoen hebben gelaten. "Maar toen liep het niet. We zagen tussen de koeien direct verschil in mestconsistentie. Toen we het weer in het rantsoen invoerden, verbeterde dit direct." Voor de melkveehouder bestaan er geen twijfels meer. "Ook mijn oom is overtuigd. Het levert hem eveneens een mooie besparing op." Voorwaarde is wel dat het melkureumgehalte minimaal 20 is. "Is dit lager, dan heeft het minder effect. Er moet een overschot aan onbestendig eiwit zijn", vertelt Fransiska, die op een gemiddeld ureum van 23-25 zit.

BEX

Naast de directe besparing op eiwit, biedt Topmelk ProtiSpar extra kansen voor veehouders die deelnemen aan BEX (Bedrijfs-specifieke excretie). "BEX-deelnemers halen hiermee voordeel omdat er minder eiwit – stikstof en fosfaat – op het bedrijf wordt aangevoerd. Ze hoeven namelijk minder soja of raap aan te kopen. Omdat de productie en afvoer van stikstof en fosfaat wel gelijk blijft, ontstaat er meer plaatsingsruimte voor drijfmest. Dit betekent besparing op mestafzetkosten. Bovendien kan Topmelk ProtiSpar nog eens een extra voordeel bieden, doordat er meer stikstof op het bedrijf blijft bij minder mestafzet. Deze extra stikstof hoeft niet te worden aangekocht in de vorm van kunstmest", legt Speerstra uit.

Productie

Intuïtief aait Fransiska de neus van de koe die nieuwsgierig haar tong naar buiten steekt. Als echte koeienboer beleeft ze veel plezier aan het werk op het bedrijf waar volop aandacht is voor het vee. Op maaien en schudden na besteden ze het landwerk uit. Koeien, voeding en fokkerij zijn haar passies. Er wordt vooral gestreefd naar een hoge melkproductie. Daarnaast vindt ze het beenwerk heel belangrijk. Elke vierenhalve maand komt de klauwverzorger en elke drie weken gaan de

Het bedrijf van de familie Knol in Vinkenbuurt heeft 180 melkkoeien.

>>> 'Je kunt er bijna niet omheen'
niet omheen'

Met 100 gram Topmelk ProtiSpar per koe bespaart de familie Knol 400 gram bestendig soja.

koeien door een voetenbad met formaline. "Slecht beenwerk maakt een koe minder mobiel, waardoor ze ook minder vreet", zegt vader Aalt. Preventie staat hoog in het vaandel. Zo krijgen bijvoorbeeld alle droge koeien vitamine E-seleen. "Bij droge koeien daalt het vitamine E-gehalte rond de partus. Extra vitamine E ondersteunt de weerstand. Dat heb ik opgepikt op mijn stagebedrijf in Canada. Het blijkt dat extra vitamine E-suppletie vaak zorgt voor minder klinische mastitis en een lager celgetal. Bovendien voorkomt het vruchtbaarheidsproblemen." Fransiska is van mening dat de koeien hier baat bij hebben. "Binnen veertien dagen na afkalven zijn de koeien weer tochtig. Gemiddeld zijn er voor een geslaagde inseminatie 1,52 rietjes nodig en de gemiddelde tussenkalftijd is 398 dagen." Op het melkveebedrijf worden gemiddeld slechts 2,3 dagdoseringen antibiotica per melkkoe toegediend en daar zijn ze

best trots op. "We zetten alleen de koeien met een celgetal boven de 100 nog met antibiotica droog. Dat is zo'n 30 procent van de veestapel."

Toekomst

Volgens de melkveehouders heeft gezond, productief vee alles te maken met goede voeding en juiste mineralenvoorziening. En dat levert vervolgens arbeidsgemak en -ple-

zier op voor de veehouders. De familie kan het werk op het bedrijf dan ook prima rondzetten. Alle werkzaamheden worden volgens een vast schema uitgevoerd. "Je moet weten waar je moet zijn, zodat je niet achter de feiten aanloopt", zegt Fransiska. De ondernemers willen vooral verder bouwen aan de toekomst van het bedrijf. De doelstelling is duidelijk: groeien. "Wij willen naar 220 tot 250 melkkoeien", zegt Fransiska. ♦

Kenmerken

Topmelk ProtiSpar:

- bespaart 500 gram soja of 700 gram raap per koe per dag,
- ondersteunt de gezondheid,
- vermindert de ammoniakemissie.
- kost 0,13 euro per dier per dag.

Als het meezit, dan melkt de familie eind dit jaar in een 36-stands melkcarrousel.